

20.4.2020.

Danas ćemo reći nešto o razlomcima koji u nazivniku imaju dekadsku jedinicu, a nazivamo ih **dekadski razlomci**.

Sljedeći uokvireni sadržaj proučite i **prepišite u svoje bilježnice**;

DEKADSKI RAZLOMCI

Prisjetimo se dekadskih jedinica: 1, 10, 100, 1 000, 10 000, 100 000, 1 000 000, ...

Razlomci koji u nazivniku imaju dekadsku jedinicu nazivaju se **dekadski (decimalni) razlomci**.

Primjer 1

Koji od sljedećih razlomaka su i dekadski razlomci:

$$\frac{10}{65}, \frac{3}{10}, \frac{53}{1000}, \frac{1}{20}, \frac{10}{100}, \frac{100}{103}, \frac{45}{10000}$$

Rješenje:

$$\text{Dekadski razlomci su : } \frac{3}{10}, \frac{53}{1000}, \frac{10}{100}, \frac{45}{10000}$$

U svakodnevnom životu najčešće se koristimo dekadskim razlomcima čiji je nazivnik broj 100. Takve razlomke zapisujemo kao **postotke**. **Postotak** je stoti dio cjeline. Oznaka za postotak je %.

$$\underbrace{1\%}_{\text{postotak}} = \frac{1}{100}$$

Čitamo: jedan posto.

Primjer 2

Zapišimo sljedeće brojeve kao postotke:

a) $\frac{3}{100}$ b) $\frac{17}{100}$ c) $\frac{37}{100}$ d) $\frac{231}{100}$ e) 1   f) 2.

Rješenje:

a) $\frac{3}{100} = 3 \%$

b) $\frac{17}{100} = 17 \%$

c) $\frac{37}{100} = 37 \%$

d) $\frac{231}{100} = 231 \%$

e) $1 = \frac{100}{100} = 100 \%$

f) $2 = \frac{200}{100} = 200 \%$.

Primjer 3

Koliko je a) 5% od 600

b) 10% od 2500?

Rješenje:

a) 5% napišimo kao dekadski razlomak $\Rightarrow 5\% = \frac{5}{100}$, sada gledamo koliko je $\frac{5}{100}$ od 600 = $\left[600:100=6 \text{ i } 6 \cdot 5 = 30 \right] = 30$, znači **5% od 600 = 30**

b) 10% napišemo kao dekadski razlomak $\Rightarrow 10\% = \frac{10}{100}$, sada gledamo koliko je $\frac{10}{100}$ od 2500 = $\left[2500:100=25 \text{ i } 25 \cdot 10 = 250 \right] = 250$, znači **10% od 2500=250**

U svakodnevnom životu, osim s postotcima, često se služimo i zapisom u obliku promila.

$$\underbrace{1 \text{ ‰}} = \frac{1}{1000}$$

Čitamo: jedan promil.

Primjer 4

Pogledajmo neke primjere brojeva napisanih u obliku promila i dekadskih razlomaka s nazivnikom 1 000:

$$\begin{array}{ll} 35 \text{ ‰} = \frac{35}{1000}, & 18 \text{ ‰} = \frac{18}{1000}, \\ 6 \text{ ‰} = \frac{6}{1000}, & 38 \text{ ‰} = \frac{38}{1000}, \\ 39 \text{ ‰} = \frac{39}{1000}, & 31 \text{ ‰} = \frac{31}{1000}. \end{array}$$

Ponovimo:

Dekadski ili decimalni razlomci su razlomci koji u nazivniku imaju dekadsku jedinicu.

Ako razlomci u nazivniku imaju 100 tada ih često zapisujemo kao postotak odnosno razlomak s nazivnikom 100 nazivamo postotak.

Sada otiđite na poveznicu:

<https://digitalni.element.hr/lekcija/dekadski-razlomci-postotak-i-promil/#section-0>

(Idite na OTVORENI PRISTUP ELEKTRONIČKIM UDŽBENICIMA-zatim idite na Matematika 5, 2.dio, zatim RAZLOMCI I DECIMALNI BROJEVI-zatim lekcija 5.6. **DEKADSKI RAZLOMCI.POSTOTAK I PROMIL – pogledaj zadatke**)

Riješite interaktivne zadatke u bilježnicu i provjerite svoja rješenja:

5.6.1., 5.6.2., 5.6.4., 5.6.7.,5.6.8.

Danas nemate zadaću i ne trebate ništa slati.